

20.10.2025

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n data-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 128/2025 vp)

EK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Esityksessä (HE 128/2025) ehdotetaan säädettäväksi laki datan hallinnan ja jakamisen valvonnasta, jossa nimetään kansalliset toimivaltaiset viranomaiset, sekä näiden oikeudesta määrätä seuraamuksia EU:n data-asetuksen rikkomisesta.

EK kannattaa valvontatehtävien pääasiallista keskittämistä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin, koska se luo synergiaetuja ja mahdollistaa datatalouteen ja datan jakamiseen liittyvän erikoisosaamisen keskittämisen yhteen organisaatioon, mikä on pitkällä aikavälillä myös kustannustehokasta. EK kiinnittää huomiota siihen, että uusien tehtävien onnistuneeseen hoitamiseksi tarvitaan riittävästi resursseja.

Muita valvontaviranomaisia ovat Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä tämän yhteydessä toimiva kuluttaja-asiamies. EK pitää tarkoituksenmukaisena, että em. viranomaiset vastaavat tiedonantovelvollisuuksien valvonnasta silloin, kun kyse on tiedoista, jotka yrityksen on annettava verkkoon liitetystä tuotteesta tai sen liitännäispalvelusta kuluttajille ennen sopimuksen tekemistä. EK pitää hyvänä ratkaisua, missä Kilpailu- ja kuluttajavirasto edistää data-asetuksen 37 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettua kuluttajien datalukutaitoa. Esitystä muutettiin lausuntopalautteen perusteella siten, että Traficomin tehtävänä on puolestaan tukea yritysten datalukutaitoa, mikä on myös kannatettavaa.

EU:n data-asetus velvoittaa jäsenvaltioita nimeämään myös datakoordinaattorina toimivan viranomaisen. Esityksessä Traficomia esitetään kansalliseksi datakoordinaattoriksi, joka vastaa mm. viranomaisten välisestä yhteistyöstä sekä avustaa asetuksen soveltamisalaan kuuluvia yrityksiä asetuksen velvoitteiden täyttämisessä. Tämä tehtävä on erittäin tärkeä, koska valvontaviranomaisia on useita ja kyseessä on kokonaan uudenlainen sääntelykokonaisuus, jonka soveltamisesta yrityksillä ei ole kokemusta.

Peppiina Huhtala

20.10.2025

Esityksessä seuraamusmaksujen soveltamisalan piiriin on valittu ainoastaan sellaiset EU:n data-asetuksen artiklat, joiden sanamuoto on riittävän täsmällinen, jotta niihin voidaan rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen nojalla kohdistaa sanktioita. Esityksen mukaan viranomaisen tulee suhteuttaa mahdollinen seuraamus rikkomuksen vakavuuteen ja muihin asetuksessa lueteltuihin tekijöihin, joita viranomaisen täytyy arvioinnissaan huomioida. Seuraamusmaksun määrääminen edellyttää aina rikkomuksen tahallisuutta tai huolimattomuutta.

EK korostaa, että seuraamusmaksun määrääminen on merkittävä hallintotoimi, jota tulee soveltaa ainoastaan vakavimmissa rikkomistilanteissa ja vasta silloin, kun muut keinot on käytetty loppuun. Seuraamusmaksua ei tule määrätä, jos velvoitteen rikkomista on pidettävä vähäisenä tai ilmeisen kohtuuttomana. EK pitää hyvänä sitä, että esitystä lausuntopalautteen perustella tarkistettiin ja päädyttiin porrastettuun seuraamusmaksumäärään (seuraamusmaksun yläraja joko 2 tai 4 % elinkeinonharjoittajan edeltävän tilikauden liikevaihdosta). Alun perin kaikkien valittujen seuraamusten osalta yläraja oli 4 %, jota EK paljoksui.

EK kiinnittää huomiota siihen, että vaikka porrastetut seuraamukset ovat hyvä korjaus alkuperäiseen esitykseen, seuraamukset ovat edelleen yrityksille todella tuntuvia ottaen huomioon, että kyse on kokonaan uudesta sääntelystä, josta kenelläkään ei ole vielä soveltamiskokemusta. Näin ollen on tärkeää, että valvontaviranomaiset käyttävät seuraamuksia määrätessään harkintaa ja turvautuvat ensisijaisesti muihin kuin taloudellisiin sanktioihin.

EK pitää hyvänä sitä, että Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 7 a §:n mukainen seuraamuskollegio määrää myös EU:n datasäädöksen rikkomisesta aiheutuvat seuraamusmaksut silloin, kun ne ovat suuruudeltaan yli 100 000 euroa.

EK kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että data-asetus on osana EU:n digisääntelyn sujuvoittamista koskevaa Digital Omnibus -aloitetta. Tuossa yhteydessä on tärkeää, että Suomi pitää aktiivisesti esillä erityisesti datan jakamisvelvoitteiden tarkastelua ETA-alueen ulkopuolelle, sillä liikesalaisuuksien ja dataan perustuvan tietotaidon pysyminen eurooppalaisten yritysten hallinnassa tulee turvata. Myös data-asetuksen velvoitteita tuotanto- ja arvoketjuissa tulee selventää. Lisäksi IoT-laitteen valmistajan oikeutta käyttää dataa tulee vahvistaa, ja GDPR:n ja datasäädöksen väliset tulkintaepäselvyydet tulee poistaa.